

Edinburgh

Stad van uitersten

De Schotse hoofdstad Edinburgh is een stad met meerdere gezichten. Met imponerende middeleeuwse kastelen aan de ene kant en een lichtvoetige, artistieke reputatie aan de andere. Het doet een beetje denken aan Dr. Jekyll and Mr. Hyde, die toevalligerwijs in deze stad hun oorsprong hebben.

Praktisch

KLM en EasyJet vliegen dagelijks naar Edinburgh. DFDS Seaways vaart dagelijks tussen IJmuiden en Newcastle, vanwaar het nog 200 km rijden is naar Edinburgh. Het links autorijden in Schotland went snel.

3-daagse city/vliegtrip Edinburgh vanaf € 199,- p.p.

Arke biedt lezers van *Arts en Auto* gelegenheid deze winter voor een aantrekkelijke prijs kennis te maken met het fraaie Edinburgh. U heeft daarbij de keuze uit twee sfeervolle hotels: het driesterren Parliament House en het viersterren Channings. Het arrangement omvat onder meer de vliegreis per KLM, luchthavenbelastingen en twee overnachtingen in een gedeelde 2-psk met Scottish breakfast. Voor meer informatie, voorwaarden en boekingen, www.arke.nl/artsenauto.

Schrijven over de hoofdstad van Schotland zonder het woord whisky te noemen, is een beetje flauw tegenover de Schotten. Want deze trotse Britse noorderlingen zijn er nu eenmaal van overtuigd dat whisky hun belangrijkste bijdrage aan de mensheid is, al vinden ze de fiets, de stoommachine, de radar, de televisie, de film en penicilline op zichzelf ook best nuttige Schotse uitvindingen. Dus begint deze beschrijving van Edinburgh in het Whisky Heritage Centre. Hier kan elke bezoeker van de stad de crash course in de whiskykunde ondergaan die onmisbaar is om land en volk te kunnen begrijpen. Als je naar buiten komt, ben je genezen van het idee dat whisky een drank zou zijn. Nay sir, whisky is een religie.

Weinig steden hebben het met hun ligging zo getroffen als Edinburgh (spreek uit: 'eddinbrah'). De stad kent spectaculaire hoogtevverschillen, want hij is gebouwd op een reeks uitgedoofde vulkanen. Op één ervan hebben ze in de Middeleeuwen een kasteel neergezet, dat daarna voortdurend is uitgebreid en vandaag de dag een streng maar imposant complex van gebouwen vormt. Dat kasteel vormt het hart van de stad. Bezien vanaf Edinburghs beroemdste winkelstraat, Princes Street (met één s), ligt het ongenaakbaar en onneembaar in de hoogte, met aan zijn voet een fraai park, waar zich zodra de zon verschijnt honderden mensen naartoe begeven.

Edinburgh Castle bevindt zich op het hoogste punt van de zogeheten Royal Mile. Aan het andere uiteinde, in een vallei, ligt het paleis van Holyrood House: stukken minder tochtig dan het kasteel en daarom al snel favoriet bij de Schotse koningen. Nog altijd maakt het Britse koningshuis gebruik van dit royale onderkomen.

Schizofreen

Edinburgh kent een Old Town en een New Town. De Old Town dateert uit de Middeleeuwen en wordt, naast de statige Royal Mile, gekenmerkt door een wirwar aan smalle, obscure steegjes, waaraan tal van duistere verhalen zijn verbonden. Dat van de beruchte 19de-eeuwse bodysnatchers Burke en Hare bijvoorbeeld. Zij ontdekten dat je een aardig centje kon verdienen door lijken te verkopen aan de befaamde medicus professor Robert Knox, die de lichamen ondermeer gebruikte bij zijn anatomielessen.

Een ander waar gebeurd verhaal, over William Brodie, overdag een keurige jurist maar

's nachts een fervent inbreker, inspireerde een van Edinburghs beroemdste zonen, Robert Louis Stevenson, tot zijn verhaal *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*. Brodie, naar wie een van Edinburghs duistere steegjes is genoemd, wordt wel als de 'eerste schizofreen' beschouwd.

Tegenwoordig wordt ook Edinburgh zelf dikwijls vergeleken met Dr. Jekyll en Mr. Hyde. Daarbij krijgt de geheimzinnige Old Town de rol van Mr. Hyde toebedeeld, terwijl de deftiger New Town Dr. Jekyll speelt. De naam New Town is overigens misleidend: hij stamt uit de achttiende eeuw en bestaat voor een groot deel uit stijlvolle neoclassicistische gebouwen.

Vrijgevochten

Edinburgh is een stad met een artistieke reputatie. Naast Stevenson woonden en werkten hier befaamde schrijvers als Sir Walter Scott (*Ivanhoe*), J.M. Barrie (*Peter Pan*), Kenneth Grahame (*The Wind in the Willows*), Arthur Conan Doyle (*Sherlock Holmes*) en Irvine Welsh (*Trainspotting*). De meest actuele parel aan Edinburghs literaire kroon is uiteraard J.K. Rowling, die in koffieshop The Elephant House (21 George IV Bridge) haar eerste *Harry Potter* schreef.

Daarnaast is de stad wereldberoemd om het Edinburgh Festival, dat eigenlijk uit twee festivals bestaat: het International en het Fringe Festival. Elk jaar in augustus komen duizenden theatermakers, musici, comedians en andere artistieke geesten uit alle windstreken naar Edinburgh om op te treden voor ongeveer een half miljoen toeschouwers. De voortdurende instroom van vrijgevochten geesten heeft zijn weerslag op de Edinburghse mentaliteit niet gemist. Edinburgh geldt als een van de meest liberale, gay friendly steden van Europa.

Hoewel je niet snel uitgekeken raakt, is het handig te weten dat de stad zich prima leent als uitvalsbasis voor dagtrips. Naar Glamis Castle bijvoorbeeld, uit en thuis 220 km. Dit Disneyachtige kasteel is een van de beroemdste van Schotland. Om te beginnen speelt het een rol in Shakespeare's *Macbeth*. Verder beleefde de koningin-moeder, die in 2002 op 101-jarige leeftijd overleed, hier een gelukkige jeugd. Ook was het de geboorteplek van prinses Margaret, de jongere zus van koningin Elizabeth. Zij stierf in hetzelfde jaar als haar moeder, na een leven vol ongelukkige liefdes en veel te veel drank en sigaretten. Een kasteel van uitersten dus. Je zou bijna zeggen: een beetje Dr. Jekyll en een beetje Mr. Hyde. <

